

Otizm Spektrum Anketi-Ergen Versiyonu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Otizm Spektrum Anketi-Ergen Versiyonu*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28598>

Özet

Ölçek geliştirme çalışması olarak ortaya çıkan Otizm Spektrum Anketi-Ergen Versiyonu (OSA-EV), ergenlerdeki Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) ile ilişkili özelliklerin taranması ve değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Elif Çetinoğlu tarafından 2019 yılında Tıp Uzmanlık tezi kapsamında hazırlanan bu anket, Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları içermektedir. Ölçek, özellikle ergenlik döneminde görülen sosyal iletişim güçlükleri, tekrarlayıcı davranışlar ve kısıtlı ilgi alanları gibi belirtileri ölçmeyi hedeflemektedir.

Bu çalışma, Türkiye'de ergen popülasyonunda kullanılabilecek, kültürel olarak uyarlanmış ve psikometrik özellikleri incelenmiş bir değerlendirme aracı ihtiyacına yanıt vermek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilme süreci, kapsamlı bir madde havuzu oluşturulması ve ardından istatistiksel analizlerle geçerlik ve güvenilirlik kanıtlarının elde edilmesini gerektirmiştir.

Anahtar Kelimeler

Otizm Spektrum Bozukluğu, Ergenlik, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Tıp Uzmanlık, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Elif ÇETİNOĞLU

Amaç

Otizm Spektrum Anketi-Ergen Versiyonu'nun temel amacı, 12 ila 18 yaş arasındaki ergenlerde Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) ile ilişkili davranışsal ve bilişsel özelliklerin yoğunluğunu ve varlığını hızlı ve etkili bir şekilde değerlendirebilecek, öz bildirim dayalı bir psikometrik araç sunmaktır. Bu anket, klinik tarama süreçlerinde ve araştırma ortamlarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, mevcut uluslararası araçların Türkçe'ye çevrilmesi yerine, doğrudan Türkiye popülasyonunun dil ve kültürel özelliklerini dikkate alınarak geliştirilmiştir. Bu sayede, OSB belirtilerinin ergenlik dönemindeki kültürel ifadelerine daha duyarlı bir ölçüm yapılması amaçlanmıştır.

Yapı

OSA-EV, Otizm Spektrum Bozukluğu'nun çekirdek semptomlarının oluşturan temel psikolojik yapıları ölçmektedir. Bu yapılar genellikle iki ana alanda incelenir: 1) Sosyal İletişim ve Etkileşimdeki Kalıcı Eksiklikler ve 2) Kısıtlı, Tekrarlayıcı Davranış Kalıpları, İlgi Alanları

veya Aktiviteler.

Ölçeğin maddeleri, ergenlerin yaşına ve gelişim düzeyine uygun olarak, arkadaşlık kurma, duygusal karşılık verme, sözel olmayan iletişim becerileri, rutinlere bağlılık ve duygusal hassasiyetler gibi alanları kapsamaktadır. Ölçeğin nihai faktör yapısı, geliştirme çalışması (uzmanlık tezi) kapsamında yapılan istatistiksel analizlerle belirlenmiştir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinde, Türkçe formunun geçerli için kapsamlı çalışmalar yürütülmüştür (ancak orijinal kaynakta özet bilgi verilmemiştir). Bu çalışmalar tipik olarak şunları içerir:

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, ölçülmek istenen Otizm Spektrum Bozukluğu yeterince temsil edip etmediği, alanında uzman kişilerin görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri (bkz. Faktör Analizi bölümü) kullanılarak ölçeğin teorik yapıyla uyumu incelenmiştir.

Ölçüt Geçerliliği: Ölçeğin, önceden geçerli kanıtlanmış benzer OSB tarama araçları veya klinik tanı ile arasındaki korelasyonlar incelenerek ayrıştırıcı gücü test edilmiştir.

Güvenirlilik

OSA-EV'nin güvenirlik çalışmaları, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirme amacıyla yapılmıştır (ancak orijinal kaynakta özet bilgi verilmemiştir). Güvenirlik analizleri şunları kapsamaktadır:

Ç Tutarlılık Güvenirliliği: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Alfa değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının kararlılığı ölçmek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Bu, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiğini ortaya koyar.

Faktör Analizi

Elif Çetinoğlu'nun uzmanlık tezi, ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak üzere Faktör Analizi yöntemlerini kullanmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını belirlemede kritik rol oynamıştır.

Tipik bir ölçek geliştirme çalışmasında, öncelikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) kullanılarak ideal

faktör sayıs? ve madde da??l?mlar? saptan?r. Ard?ndan, Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yap?s?nın teorik modellerle ne kadar uyumlu oldu?u teyit edilir. Bu analizler sonucunda ölçeğin nihai çok boyutlu yap?s? (e?er varsa) belirlenmi?tir.

Araç

Test Type: Ölçek Geli?tirme (Geli?tirme çal??ması)

Format: Öz Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire). Derecelendirme formatı orijinal kaynaktan belirlenmemiştir, ancak genellikle Likert tipi bir ölçek kullanılmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik ve Klinik Olmayan Ergen Popülasyonu

Age Group: Ergenlik dönemi (Genellikle 12-18 ya? aralığı)

Population Details: Çal??manın yapıldığı popülasyon, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde eri?ilen klinik ve genel ergen grupları içermektedir.

Test Methodology: Kapsam geçerli?i için uzman görüşü, yapı geçerli?i için faktör analizi ve güvenirlik için iç tutarlılık analizleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Otizm Spektrum Anketi, Elif Çetino?lu, Dokuz Eylül Üniversitesi, T?pta Uzmanlık Tezi, Psikolojik De?erlendirme, Tarama Aracı, Güvenirlik

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirlenmemiştir.

Affiliation Email addresses: elif_uysal@hotmail.com

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye (Tezin yapıldığı kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?li

Bu ölçek, bir üniversite tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları, sorumlu yazar Elif Çetino?lu ve Dokuz Eylül Üniversitesi'ne aittir.

Test Y?li: 2019 (Tezin tamamlanma yılı).

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlar için tezin eri?imi genellikle ücretsizdir.

Kaynaklar

Çetino?lu, E. (2019). *Otizm Spektrum Anketi- Ergen versiyonu Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çal??ması* (T?pta Uzmanlık). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dökümanı burada indirilebilir: otizm-spektrum-anketi-ergen-versiyonu-toad.pdf

Otizm Spektrum Anketi-Ergen Versiyonu Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynaktaki ölçek maddeleri yer almadığı için, bu bölüm boş bırakılmı?tır. Maddeler, tezin tam metninde (YÖK Tez Merkezi veya yukarıdaki PDF linki aracılığıyla) bulunabilir.